

Роль Державної митної служби України

в системі державного експортного контролю

Основні питання

Повноваження Держмитслужби

щодо організації контролю за переміщенням товарів військового призначення та подвійного використання

Повноваження митниць

в запобіганні порушень законодавства у галузі державного експортного контролю при здійсненні митного контролю та оформлення ТВП та ТПВ

Митне оформлення товарів,

що контролюються у галузі державного експортного контролю

Експортний контроль

Державний експортний контроль - комплекс заходів з контролю за міжнародними передачами товарів, їх використанням юридичною чи фізичною особою, що здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, та іншими державними органами з метою забезпечення захисту інтересів національної безпеки та відповідно до міжнародних зобов'язань України

Закон України від 20.02.2003 № 549-IV

“Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання”

Міжнародні режими експортного контролю, членом яких є Україна

Вассенаарська домовленість – 1996 р.

Режим контролю за ракетними технологіями – 1998 р.

Група ядерних постачальників – 1996 р.

Австралійська група – 2005 р.

Комітет Цангера – 1996 р.

СТРУКТУРА СИСТЕМИ ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ

Повноваження митниць ДФС

Стаття 544 Митного кодексу України

До основних завдань органів доходів і зборів при здійсненні державної митної справи, зокрема, належить здійснення державного експортного контролю в межах повноважень, покладених на органи доходів і зборів відповідно до цього Кодексу та інших законів України.

Стаття 21 Закону України від 20.02.2003 № 549-IV

“Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання”

Органи доходів і зборів здійснюють митні формальності, необхідні для пропуску через митний кордон України, випуску у відповідний митний режим товарів військового призначення та подвійного використання на підставі відповідного дозвільного документа на здійснення міжнародних передач товарів, отриманого від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, з використанням механізму "єдиного вікна" відповідно до Митного кодексу України.

Повноваження митниць

Стаття 197 Митного кодексу України

Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України

1. У випадках, передбачених законом, на окремі товари встановлюються обмеження щодо їх переміщення через митний кордон України. Пропуск таких товарів через митний кордон України та/або їх випуск залежно від вимог відповідного закону здійснюються органами доходів і зборів на підставі отриманих від державних органів, інших установ та організацій, уповноважених на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, з використанням механізму "єдиного вікна" відповідних дозвільних документів та/або відомостей про включення (виключення) товару до (з) відповідного реєстру у формі електронних документів, засвідчених електронним цифровим підписом, які підтверджують дотримання встановлених обмежень щодо переміщення таких товарів через митний кордон України, якщо використання таких дозвільних документів та/або відомостей для здійснення митних формальностей передбачено законами України. У випадках, передбачених цим Кодексом, для здійснення митних формальностей можуть використовуватися паперові примірники таких документів, надані декларантом або уповноваженою ним особою.

Повноваження митниць

Стаття 197 Митного кодексу України

Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України

2. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову та митну політику, визначає коди товарів згідно з УКТ ЗЕД, на переміщення яких через митний кордон України у відповідному напрямку встановлено обмеження, та розміщує відповідну інформацію на своєму офіційному веб-сайті та на єдиному державному інформаційному веб-порталі "Єдине вікно для міжнародної торгівлі".

Постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення"

Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 86 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання"

Повноваження митниць

Відповідно до Загальних Приміток наведених до Списку товарів військового призначення (постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807) та пункту 6 Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання (постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 86)

Коди товарів згідно з УКТЗЕД наводяться у Списку та дозвільних документах **довідково**. Основною ознакою для прийняття рішення є відповідність заявленого до митного оформлення товару найменуванню та опису відповідного товару, наведеного в цих Списках.

СПИСОК ТОВАРІВ ВІЙСЬКОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ (містить біля 400 позицій товарів)

Постанова Кабінету
Міністрів України від
20.11.2003 р. № 1807

Порядок здійснення державного контролю за
міжнародними передачами товарів
військового призначення

Список товарів військового
призначення, міжнародні передачі яких
підлягають державному експортному
контролю

Вассенаарська домовленість

Деякі аспекти щодо товарів військового призначення

Пункт 8 Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення (Постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807)

Міжнародні передачі товарів, які згідно з висновками відповідних органів виконавчої влади допущені для цивільного використання, здійснюються у порядку, встановленому для товарів подвійного використання.

Повноваження митниць

Стаття 252 Митного кодексу України Митне оформлення військової техніки

1. Військова техніка, укомплектована повністю військовою командою (бойові та військово-транспортні повітряні судна, військові кораблі та судна забезпечення Військово-Морських Сил тощо), яка перетинає митний кордон України, підлягає митному оформленню. Порядок такого оформлення встановлюється КМУ.
2. Митне оформлення військової техніки іноземних держав здійснюється митницями ДФС за участю представників Міноборони України, а в разі якщо заходи, в рамках яких переміщуються такі товари, належать до повноважень іншого центрального органу виконавчої влади – представниками цього центрального органу виконавчої влади.

Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 № 63 “Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення”.

Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.2010 № 1057 “Про затвердження переліку пунктів пропуску через державний кордон, через які здійснюється переміщення товарів військового призначення та ядерних матеріалів”

Постанова Кабінету Міністрів України
від 17.11.2010 № 1057

“Про затвердження переліку пунктів пропуску через державний кордон України, через які здійснюється переміщення товарів військового призначення та ядерних матеріалів”

Зазначеною постановою затверджено перелік пунктів пропуску:

- для автомобільного сполучення;
- для залізничного сполучення;
- для повітряного сполучення;
- для морського сполучення

через які може бути здійснено переміщення товарів військового призначення та ядерних матеріалів.

Повноваження митниць

Стаття 360 Митного кодексу України

Здійснення митного контролю деяких видів товарів у першочерговому порядку

1. У разі переміщення через митний кордон України товарів, необхідних для подолання наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф, епідемій, а також живих тварин, органів та інших анатомічних матеріалів людини для потреб трансплантації, товарів, що мають обмежений строк чи особливий режим зберігання, **товарів військового призначення**, радіоактивних матеріалів, фото-, аудіо- і відеоматеріалів для засобів масової інформації, товарів міжнародної технічної та гуманітарної допомоги, товарів, що переміщуються в рамках угод про виробничу кооперацію, товарів, що переміщуються за процедурою МДП, **митний контроль таких товарів здійснюється першочергово.**

ЄДИНИЙ СПИСОК ТОВАРІВ ПОДВІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ (містить біля 3 400 позицій товарів)

Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 р. № 86

Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання

Єдиний список має логічну структуру:

Номери позицій мають 5 знаків (наприклад, 3A001)

Десять детально описаних категорій (цифра від 0 до 9 означає технічну категорію)

Кожна категорія має п'ять однакових груп (літера А, В, С, D, Е означає групу товарів)

Позиції з кожного режиму мають окремі розділи в межах кожної категорії

ЄДИНИЙ СПИСОК ТОВАРІВ ПОДВІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ

Перший знак – цифра – від 0 до 9 означає технічну категорію

- 0** – ядерні матеріали
- 1** – матеріали, хімічні речовини, «мікроорганізми» та «токсини»
- 2** – Обробка матеріалів
- 3** – Електроніка
- 4** – Комп'ютери
- 5** – Телекомунікації та захист інформації
- 6** – Сенсори та лазери
- 7** – Навігаційні прилади та авіаційне контрольне обладнання
- 8** – Корабельне обладнання
- 9** – рушійні системи, космічні кораблі та пов'язане з ними обладнання

Другий знак – літера – A,B,C,D, E – означає групу товарів

- A** – Обладнання, агрегати та компоненти
- B** – Обладнання для виробництва та випробувань
- C** – Матеріали
- D** – Програмне забезпечення
- E** - Технології

Третій, четвертий та п'ятий знаки – цифри – ознаки режимів або національного контролю

- 001 – 099** Васенаарська омовленість
- 101 – 199** Режим контролю ракетних технологій
- 201 – 299** Група ядерних постачальників
- 301 – 399** Австралійська група
- 401 – 499** Конвенція про заборону хімічної зброї
- 501 – 899** зарезервовано
- 901 – 999** Національний контроль

ЄДИНИЙ СПИСОК ТОВАРІВ ПОДВІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ

ТРИФТОРИД ХЛОРУ 1С238

**1 – матеріали, хімічні речовини, «мікроорганізми» та
«ТОКСИНИ»**

С – Матеріали

238 – Група ядерних постачальників

Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання
(Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 86)

Згідно з пунктом 12 Порядку за дозволом чи висновком Держекспортконтролю здійснюються:

- 1) **експорт, тимчасове вивезення, реекспорт товарів**, при цьому реекспорт товарів здійснюється у порядку його експорту;
- 2) **імпорт і тимчасове ввезення товарів**, зазначених у позиціях 0C001, 0C002, 1A007, 1A008, 1A906, 1B904, 1C012, 1C350.1 - 1C350.3, 1C350.5 - 1C350.28, 1C350.30 - 1C350.56, 1C350.58 - 1C350.63, 1C351 - 1C354, 1C450.a.1 - 1C450.a.7, 1C450.b.1 - 1C450.b.6, 1C450.b.8, 1C913 та частині третій розділу 5, а також імпорт технології відповідно до особливої примітки до позиції 1E001 Єдиного списку товарів подвійного використання;
- 3) **тимчасове ввезення товарів**, що здійснюється з метою надання іноземному суб'єкту послуг з їх ремонту, обслуговування, модернізації тощо;
- 4) **імпорт тих товарів, що не включені до Єдиного списку товарів подвійного використання**, у разі, коли такі товари ввозяться на територію України з наданням міжнародного імпортного сертифіката або окремого документа, який містить державні гарантії і підтверджує зобов'язання імпортера про імпорт товарів в Україну;
- 5) **транзит територією України товарів**, зазначених у позиціях 0C001, 0C002, 1C351 - 1C354 та розділі "Категорія I товарів, що можуть бути використані у створенні ракетної зброї" Єдиного списку товарів подвійного використання.

ВІДДІЛ КОНТРОЛЮ ЗА ПЕРЕМІЩЕННЯМ ТВП ТА ТПВ

Напрями діяльності:

Підвищення ефективності діяльності митниць ДФС щодо здійснення державного експортного контролю

Вдосконалення законодавства у галузі державного експортного контролю

Організація контролю за дотриманням у межах компетенції переміщення озброєння та товарів подвійного використання у рамках проведення міжнародних військових навчань

Реалізації рішень Міжвідомчої комісії з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю при РНБОУ

Очікувані результати:

Розробка алгоритмів профілів ризиків по товарам подвійного використання та ризиковим підприємствам

Взаємодія з Держекспортконтролем у формуванні єдиного контрольного списку товарів подвійного використання

Забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України щодо контролю за переміщенням озброєнь та товарів подвійного використання

Організація контролю за виконанням рішень Міжвідомчої комісії з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю при РНБОУ

ВІДДІЛ КОНТРОЛЮ ЗА ПЕРЕМІЩЕННЯМ ТВП ТА ТПВ

Напрями діяльності:

Здійснення моніторингу митних декларацій в ЄАІС, аналіз та вибірковий контроль митних оформлень товарів військового призначення та подвійного використання

Участь у реалізації міжнародних програм у галузі експортного контролю з надання міжнародної технічної допомоги для оснащення митниць засобами контролю та виявлення

Видача на запит імпортера сертифікату підтвердження доставки, яким засвідчується факт надходження в Україну товарів, визначених у зазначеному сертифікаті

Надання методичної допомоги митникам ДФС (організація та проведення семінарів, навчань тощо)

Очікувані результати:

Виявлення митних декларацій, за якими було здійснено митне оформлення ТВП та ТПВ без надання відповідних дозвільних документів
Держекспортконтролю

Отримання необхідних коштів або технічних засобів від міжнародних організацій для забезпечення діяльності митниць у галузі державного експортного контролю

Участь в процесі надання державних гарантій щодо дотримання суб'єктами ЗЕД законодавства у галузі державного експортного контролю

Участь в організації та проведенні навчальних семінарів для інспекторського та керівного складу митниць ДФС щодо особливостей ідентифікації товарів, що контролюються у галузі державного експортного контролю

Роль ДФС при підготовці щоквартальних звітів щодо фактичного здійснення митного оформлення товарів, що підлягають державному експортному контролю

На виконання абзацу 4 пункту 6 Указу Президента України від 24.12.02 № 1207/2002 " Про додаткові заходи щодо вдосконалення контролю у сфері міжнародного військово-технічного співробітництва " та пункту 5 доручення Прем'єр-міністра України від 11.01.03 № 19318/2, **ДФС щоквартально надається** до Адміністрації Президента України, Кабінету Міністрів України, Служби безпеки України та Державної служби експортного контролю інформація **про фактичні міжнародні передачі товарів військового призначення та подвійного використання (експорт, імпорт, транзит)**

!!!

Розроблено програмно-інформаційний комплекс ДФС "Stat Navigator", який самостійно формує вибірку митних декларацій за якими було здійснено митне оформлення товарів, що підлягають державному експортному контролю.

Роль ДФС при підготовці щомісячних звітів щодо фактичного переміщення через митний кордон України товарів військового призначення та подвійного використання, здійсненого авіаційним транспортом

Відповідно до пункту 3 Положення про порядок опрацювання інформації про міжнародні повітряні перевезення товарів військового призначення та подвійного використання, затвердженого **Указом Президента України від 25.12.2003 № 1488/2003**, ДФС має надавати інформацію до Державної авіаційної служби України (далі - Державіаслужба України) щодо фактичного переміщення через митний кордон України товарів військового призначення та подвійного використання, здійсненого авіаційним транспортом.

Згідно з пунктом 3 **розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 690-р** “Про вдосконалення механізму здійснення контролю за міжнародними повітряними перевезеннями товарів військового призначення та подвійного використання” Міноборони, Мінекономрозвитку, ДКА, Держекспортконтролю, СБУ, ДФС, Адміністрації Держприкордонслужби в межах своїх повноважень розробляти і здійснювати заходи щодо забезпечення контролю за міжнародними повітряними перевезеннями товарів військового призначення, а Державіаслужбі - щодо забезпечення контролю за виконанням польотів повітряними суднами, які здійснюють міжнародні перевезення товарів військового призначення та подвійного використання. .

Роль Держмитслужби при підготовці щомісячних звітів щодо фактичного переміщення через митний кордон України товарів військового призначення та подвійного використання, здійсненого авіаційним транспортом

АВІАЦІЙНІ ПРАВИЛА УКРАЇНИ «Порядок надання, припинення дії, відмови у наданні дозволів на виліт повітряного судна для перевезення товарів військового призначення та подвійного використання», затверджено наказом Державної авіаційної служби України від 29.03.2018 № 288, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 квітня 2018 р. за № 509/31961.

Згідно з пунктом 1 розділу 3 зазначеного вище Порядку Державіаслужба надає дозволи на виліт повітряних суден для перевезення ТВП та ТПВ із України та за межами України.

Стаття 10 Закону України від 20.02.2003

Застосування процедур державного експортного контролю з метою запобігання розповсюдженню зброї масового знищення, засобів її доставки та звичайних озброєнь

При отриманні центральними органами виконавчої влади, що здійснюють державний експортний контроль, інформації про наміри або можливість використання будь-яких товарів, не внесених до списків, у державах, що є їх кінцевими споживачами, для розроблення, виробництва, складання, випробування, ремонту, технічного обслуговування, модифікації, модернізації, експлуатації, управління, зберігання, виявлення, ідентифікації або для розповсюдження зброї масового знищення чи засобів її доставки зазначені органи зобов'язані поінформувати про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, який має право у зв'язку з цим застосовувати до таких товарів процедури державного експортного контролю.

Державний експортний контроль здійснюється також і стосовно експорту, імпорту або тимчасового вивезення товарів, не внесених до списків, у разі, коли:

- такі товари ввозяться на територію України з **наданням міжнародного імпортного сертифіката** на вимогу держави-експортера;
- експорт або тимчасове вивезення таких товарів за межі України здійснюється **до держав, стосовно яких резолюціями Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій, членом яких є Україна, чи національним законодавством установлене повне або часткове ембарго** на постачання таких товарів.

Ідентифікація товарів подвійного використання

Стаття 5. Закону України від 20.02.2003 № 549-IV Методи здійснення державного експортного контролю

Методами здійснення державного експортного контролю, зокрема, є:

ідентифікація товарів, що передбачає встановлення відповідності конкретних товарів, які є об'єктами міжнародних передач, найменуванню та опису товарів, внесених до списків товарів, що підлягають державному експортному контролю;

здійснення митного контролю та митного оформлення товарів відповідно до законодавства.

Ідентифікація товарів подвійного використання

Стаття 12. Закону України від 20.02.2003 № 549

!!!

Попередня ідентифікація товарів, а також здійснення необхідних заходів, пов'язаних з отриманням дозвільних документів на здійснення міжнародних передач таких товарів є обов'язком суб'єкта господарювання.

Ідентифікація товарів подвійного використання

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 р. N 767

“Про затвердження Положення про порядок проведення експертизи в галузі державного експортного контролю”

Відповідно до пункту 7. Експертиза в галузі державного експортного контролю може бути державною і недержавною.

Державну експертизу проводять:

- Держекспортконтроль;
- інші центральні органи виконавчої влади та інші державні органи в межах своєї компетенції (за мотивованим запитом замовника експертизи або Міжвідомчої комісії з політики військово-технічного співробітництва та експортного контролю).

Висновок державної експертизи є обов'язковим для розгляду Держекспортконтролем та іншими органами виконавчої влади для прийняття відповідних рішень.

Ідентифікація товарів подвійного використання

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 р. N 767

“Про затвердження Положення про порядок проведення експертизи в галузі державного експортного контролю”

Недержавна експертиза проводиться юридичними особами, що мають на це відповідні повноваження, з ініціативи замовника експертизи, заінтересованого в одержанні експертних висновків.

Висновок недержавної експертизи має рекомендаційний характер і може братися до уваги органами виконавчої влади поряд з висновками державної експертизи для прийняття відповідних рішень.

Повноваження митниць

**“Порядок використання в митних органах
дозволів і висновків Державної служби
експортного контролю України та
їх електронних копій”**

(Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 649,
зареєстрований в Мін'юсті 22.06.2012 за № 1040/21352)

На сьогодні до зазначеного порядку вносяться зміни

44 графа митної декларації

Класифікатор документів

Розділ 5 "Ліцензії, дозволи, сертифікати та інші документи, що підтверджують дотримання обмежень щодо переміщення товарів через митний кордон України"
(Наказ Міністерства фінансів України 20.09.2012 N 1011)

5010 Дозвіл на здійснення міжнародних передач товарів (Держекспортконтроль України)

5012 Висновок на здійснення міжнародних передач товарів (Держекспортконтроль України)

5 підрозділ графи 33 митної декларації

У п'ятому підрозділі графи проставляється:

"0", якщо товар не підлягає експортному контролю;

"1", якщо товар внесений до списків товарів військового призначення чи подвійного використання, міжнародні передачі яких підлягають державному експортному контролю, та ввезення такого товару на митну територію України потребує дозволу або висновку Держекспортконтролю України;

"2", якщо товар внесений до списків товарів подвійного використання, міжнародні передачі яких підлягають державному експортному контролю, але відповідно до законодавства дозвіл або висновок Державної служби експортного контролю України при ввезенні такого товару на митну територію України не потрібен;

"3", якщо товар не внесений до списків товарів військового призначення чи подвійного використання, міжнародні передачі яких підлягають державному експортному контролю, але відповідно до статті 10 Закону України "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання" вивезення такого товару за межі митної території України потребує дозволу або висновку Державної служби експортного контролю України.

Стаття 333 Кримінального кодексу України

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю

1. Порушення встановленого порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю, -

карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або **обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк**, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

2. Те саме діяння, вчинене повторно або організованою групою, -

карається **обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк**, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

ВИСНОВОК

Україна, як держава, підтримує зусилля міжнародного співтовариства щодо впровадження ефективних механізмів контролю, які створюються з метою запобігання розповсюдженню зброї масового знищення та засобів її доставки, а також контролю за переміщенням хімічної, біологічної зброї та небезпечних хімічних речовин.